

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 30 exemplars, 1 peseta; Un número, 5 cèntims.—Surte il·lum los divendres ab tota regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 peseta trimestral; Extranjer, 2.—

LO NINOT DE GRACIA

Cert senyor, ab gran cautela,
va elaborant la novela.

Y á Madrit, sens repassarla,
per historia van contarla.

Y 's mogué tal esbalot
que á Madrit aná 'l ninot.

¡Miréusels com se barallen!
Per un ninot... ¡¡quants ne ballan!!

LO NINOT DE GRACIA

Continua la serracina promoguda pel Carnestoltes de Gracia.

Los espanyols estém d' enhorabona. Aquí ahont casi ningú s' preocupa de la cosa pública, deixant que 's governs fassin y desfassin sens cap protesta de pena ni gloria, un ninot ha bastat pera fer remoure la Espanya y pera passejar son nom, *ple de Gracia*, dels Pirineus a Galicia y de Cadix al Poble Sec.

Pero 's espanyols no més saben de la missa la meytat. Generalment, tothom concix la cosa comensant pel moment en que 'l Sr. Romero Robledo va iniciarla a las Cortes. Donchs lo foch ve de molt més fondo, y nosaltres, que ne estém ben enterats, aném a esgratinyar en lo assumpte pera que 's nostres llegidors vegin clar fins als fons.

A conseqüència d' unas cosas que no son pera contadas en lletres de motllo, s' anava a publicar en la vechina vila un periódich semanal ab lo titol de *La villa de Gracia*, que 's deya si son principal objecte fora atacar al alcalde pera obtenir d' aquest modo no sabem qué, algú que diuhen que 's proposa y no 'n pogué sortir ab la seva.

Hi hagi en aixó lo que 's vulgué, y deixemnos de fer cas de rumors, lo cas fou que una quantas diás abans del Carnaval se presentá a caia vila un tal Sr. Solsona presentant un document pera comensar la publicació de *La villa de Gracia*.

Ab motiu d' aquesta presentació, sembla que lo Sr. Solsona se insolentá contra 'l secretari del Ajuntament de Gracia, dihentli que era un ignorant y movent un esbalot de mil diantres. Se trobava allí 'l concejal inspector de la forsa armada de Gracia Sr. Derch, y sembla que intimá al Sr. Solsona que tingues més prudencia y no mogués rahons, puig de lo contrari ell no ho toleraria. Y 'l Sr. Solsona lo mateix que si li diguessin Llucia; no semblava sino que se hagués proposat moure escándol y fora. Empipat lo Sr. Derch, li digué que si no callava y no 's portava com era degut, lo faria tancar de per al calabosso. Calabosso m' has dit! En Solsona crida més que maty, y en Derch cridá la guardia, y... ¡bona nit Solsona! cap a la cagamenya! Maltá gent, tant que risquís com que rasquís.

Detingut 'l escándolós, sembla que van posarse en joch grans influencias prop del alcalde de Gracia pera que 's deixés anar sens més conseqüencias al autor del xibarrí. Més 'l alcalde aprobá la conducta del regidor Sr. Derch, y 's passá la corresponent denuncia al jutjat, obrintse luego 'l sumari, y no sortint de la gariola 'l Sr. Solsona fins que 'l jutje ho disposa aixís.

Contan després las malas llinguats que 'l Sr. Solsona quedá d' aquesta feta rabiosament empixonat contra 'l alcalde de Gracia, que per altra part sembla que es més bon jan que altra cosa, puig es, diuhen, ben capés de tenir la vara un remat d' anys y no fersé rich com hi succehit ab tants d' altres.

Y puchs diás després de tot aixó vingueren los últims del carnaval.

Desde fa uns vint anys, á Gracia hi havia una societat que, com en Sebastí Junyent á Barcelona, cuydava de las ceremonias y del ninot del carnaval, y fa alguns anys que á aquella societat no li ha donat la inspiració peraquí, y no ha fet Carnestoltes. Al saber aixó *La Banyá*, altra societat humorística de Gracia, no se volgué quedar sense ninot coronat per rey de la broma, y engiponá de qualsevol modo un carnestoltes vestintlo de cassador y posantli una gran banya per barret, com á símbol de la societat propietaria del ninot.

Cada any la societat antigua feya la ceremonia, lo diluns de carnaval, de batejar un ninot xich que representava lo fill d' en Carnestoltes, claventlo de cap al abeurador ó de clatell á una tontá b de que no 's perdés per l' aygua lo de cristianario dredgament. Y aquest any aquesta ceremonia no 's feu com los demés anys.

Pero 'l Sr. Solsona sembla que volia fer pagar al alcalde lo mal rato del calabosso y 's tripijochs que li podian venir ab aquesta sumaria oberta, y al saber lo del carnestoltes de *La Banyá*, va exclamar:

—Per tot te deixo.

Y busca un íntim amich d' en Romero Robledo, y contantli lo de Gracia á sa manera, lo

grá que 's telegrafés al polítich més tranquil de tots los d' Espanya, y que aquest senyor fes en lo congrés, inconscientment sens duple, la causa d' en Solsona contra 'l alcalde de Gracia.

Lo demés ja ho saben nostres llegidors. Escándols y protestas de monarquisme á Madrid; enguñias del Gobernador de nostra provincia en los primers moments; indignació del vechinat de Gracia; brometa per tota Espanya y satisfacció del Sr. Solsona.

Si 's hagués tractat d' un altre home polítich que d' en Romero Robledo, es fácil que després del primer moment hagués bonament confessat que havian abusat de ell al contarli lo de Gracia; mes aquest senyor no es home que s' atorrolli per tan poca cosa, y una vegada ficat en lo ball vol ballar fins al final acceptant totas las conseqüencias de tant voltejar. Y per més que 'l Govern y las autoritats deyan que no, en Romero deya que sí y tornava á insistir en que 'l Carnestoltes de *La Banyá* de Gracia representava á D. Alfons XI vestit d' hulano, y que ademés s' havia fet lo bateig d' un ninot petit representant á D. Alfons XIII. Y tretze y son tretze continuó aixó la qüestió, negant lo Govern pels informes de las autoritats d' aquí y afirmitant en Romero Robledo pels informes dels seus amichs.

Y 'l ninot en persona fou enviat á Madrid pera convense als descreguts.

En aixó 'l alcalde de Gracia, tal vegada desitjant dirli al pa, pa, y al vi, vi, publicá un bando dirigintlo al vechinat y protestant de las calumnias deya, lliensadas al Congrós per Romero. ¡Bona l' has feta Geroni! Llavors va donarse un altre giro á la qüestió y tot fou reclamar contra 'l alcalde de Gracia per haberse permes atacar la inmutat del diputat per las ideas emesas en lo Parlament. Com á Espanya som d' aquest modo, que un escándol nou sempre nos fa olvidar un escándol vell, passá lo del ninot á verse vell pera ficarse en lo del bando del alcalde.

Y com entre en Romero Robledo y 'l alcalde de Gracia, tenintse de trencar la corda per la part més prima, no té més remey que petarhi 'l alcalde, ara lo mateix Gernem las ha enfiadas també per la inmutat parlamentaria, y 'l bando del alcalde ha sigut entregat als tribunals, y nosaltres creyem que no 's farà esperar lo processament y la destitució d' aquest senyor y la qüestió del ninot haurá servit perfectament á son autor lo Sr. Solsona, venint per carambola á venjarse del alcalde pel pas en fals que doná aquest senyor ab la publicació del ciebre bando.

Al Gobernador de Barcelona també sembla que li ha donat y li dona encara algun disgust aquesta qüestió, puig los jugadors, que s' han vist per ell perseguits, s' han fet partidaris del ninot de Gracia pera veure si podian lograr un cambi que favoreixes *sa industria*.

Tal es la historia d' aquest escándolós assumpte, que ha demostrat quin grau de formalitat calsan alguns polítichs y 'l mateix Govern, al fersé joguina de las intrigas de quatre vividors que sempre van en busca de gangas, no reparant en medis pera alcansar son fi.

UNA COMISSIÓ OBRERA

No 's falta rahó alguna vegada als madrilenys pera dir alló de *pide más que un catalan*. Y la llástima es que quan aixó poden dir, siga referentis á cosas que molt més valdria no demanarlas, perque la pitjor burla pels demandants fora obtenirlas.

Expliquemnos.

Duas comissions de Barcelona han anat á Madrid á pidolar: una del Ajuntament, ab don Paco de cap-de-colla; una altra d' obrers formada per pretendents á caps d' ala.

La una está constituída per autoritats que, pels seus plans, pidolan á otras autoritats lo despatx de tal ó qual assumpte, lo qual trobo molt posat en rahó; la altra está formada per gent que, no tenint gran fe ab las autoritats, pidolan á las mateixas lo que no 's poden donar, y, com dihem més amunt, lo que fora la pitjor de las burlas si 's ho donessin.

Segons nos enterava la premsa de Madrid, la comissió d' obrers catalans ha anat á la cort pera demanar que 's cumplís rigurosament la ley de 1873, que regula lo treball de las donas y dels menors d' edat, y aixó saben molt be 's

comissionats, per convicció y per experiencia, que ni 'l govern pot fersé cumplir, per impracticable, ni en cas de ser possible son cumplimiento, resultaria res més que una nova tirania pel treballador.

Mentres lo pare y la mare no pugan obtenir ab son propi esforç lo suficient pera mantenir tota sa familia, troban de justícia 's comissionats obrers, que 's privi als menors del íntim medi de no morirse de fam, del treball: Qué diria algun dels comissionats si tenint un fill de tretze anys que 'l guanyes pera evitar que patissin gana altres germanets de menor edat, vingues lo govern á treureli 'l fill del taller, privantlo del jornal que, si be mesquí, significava l' aliment d' un dia pera tota la familia? No fora aixó una injustícia? Donchs aixó es lo que van á demanar alguns que 's diuhen comissionats dels obrers catalans. ¡Y cuydado que s' anomenan també socialistas los tals comissionats! Aquestos senyors deuen entendre per socialisme la exhibició de las sevas personas per Madrid, servint no més que pera amenisar los intermedis de la comedia política.

Si creuhen que l' obrer porta sos fills á la fabrica ó al taller massa prompte per la necessitat d' alimentarlo y de no guanyar prou los pares pera mantenirlos, cerquin la manera de fer que 's pares guanyin, atquin la injusticia social allá ahont se trobi, y no se 'n vagin darrera de draps calents injustos, impracticables y que no 's poden donar, y aprofitin los quartos de la mateixa classe obrera, que diuhen defensar, ab cosas més útils que viatjar cap á Madrid pera fer de floreros en las antessalas dels ministres, diputats, senadors y demés sangoneras polítichs.

També diuhen los periódichs de Madrid que 's obrers catalans demanan lleys de jurats mixtos. Aquesta sí que es pitjor.

No hi ha qui ab un xich d' inteligencia y bona fe s' hagi ocupat de la qüestió obrera, que no confessi que 's jurats mixtos son la més gran engallinada en que poden caure 's treballadors.

Tan desacreditats per teoria y per practica estan avuy los jurats mixtos entre 's obrers, que ja no 's desitjan més que aquells que, pensant ser jurats, creuhen que podrian viure á la esquesa de sos demés companys.

De modo, que si altra no es la feyna que en favor de la classe obrera s' han proposat los comissionats á que 's referim, la seva comissió no haurá servit pera res més, que pera exhibir unas quantas personalitats y arrossegar la dignitat obrera per demunt de las alombras que trepitjan los vividors de la política.

EN L' ATENEU DELS SENYORS

No en va diguerem la setmana passada, que 'l diluns d' aquesta guanyaria indulgencia plenaria tothom que acudís al Ateneu Barcelonés á sentir la discussió entaulada en aquell centre de sabis sobre 'l socialisme.

Com estém en quaresma y avuy abundan tant los descreguts que no entran ni per broma á cap iglesia, lo Sr. Martí Gofau s' ha proposat funcionar de missionista llech en l' Ateneu, lo grant aixó que aquella concurrència fes exercicis piadosos fins contra la seva voluntat. ¡Si n' té de recursos la religió pera salvarnos 'l ánima!

Prop d' un parell d' horas va estar sermonjantnos lo Sr. Gofau, y be 's pot tenir per penitencia la patxorra d' escoltarlo atentament pensant que diria algo de socialisme, quan no més parlá de cosas que interessan tan sols als que desitjan cantar missa.

Ja feu be l' orador en acabar dihent que si li preguntessin si era socialista ó no, respondria que era cristiá. [Resposta digne de la lògica catòlica]

No tenim de molestar nosaltres á nostres llegidors seguint al Sr. Martí Gofau en sa predicca del diluns d' aquesta setmana. Si ho fessém correspondria aquell discurs á la secció de *Mal Temps*, y ja 'ns donem prou feyna 's catòlics entostants pera que poguém ficarnos en los que gastan levita.

Lo diluns vinent rectificará (si no plou) lo Sr. Domenech, y parlará un nou orador: lo Sr. Passarell. Anirém á sentir si canta be, y de sas passadas ne trasmetèrem alguna mostra á nostres llegidors.

A pesar dels esforços dels puchs oradors so-

En Roca y Galés feya moit santament en defensor sos interessos aprofitantse d' aquesta comissió.

Y tan eloqüent estigué Jit senyor en sas peticions a la regenta, que contan los periódichs que aquesta bona senyora arribá fins al extrem de plorar al sentirlo.

Ho crech.

Jo hauria fet lo mateix si m' hi trobo.

Es cosa divertida lo que acaba de passar a Bilbao ab un periódich d' aquella capital.

Mentres l' Alonso Martínez y en Montero Rios han gimnástica de cervell pera deixar ben confeccionada la raterra periódística, a Bilbao, com qui tira una indirecta als dos ministres, salta 'l fiscal militar per demunt del poder judicial, y 's clava a denunciar periódichs ni més ni menos que si 's tractés d' una guarda de caballería que no hagués donat lo pinso als caballs.

Allá va la mostra de la manera com volen matar pusses los militars en las qüestions de impremta:

«Fiscalia militar.—Por providencia de este día por el señor capitán fiscal de esta plaza, D. José López de la Peña, que instruye sumaria, por el delito de desacato a la autoridad de un fiscal militar, cometido en un artículo titulado «En qué país vivimos» y publicado en el periódico de esta localidad, El Norte, correspondiente al 1.º de actual, se ha acordado proceder al secuestro de los ejemplares del citado número y del molde del artículo expresado. Lo aviso a usted para su conocimiento y a los efectos del art. 314 de la ley de Enjuiciamiento militar, promulgada que en la tarde de hoy tendrá lugar dicho acto del secuestro.—Bilbao cuatro de Marzo de mil ochocientos ochenta y siete.—El secretario, Celedonio Sanz.—Sr. D. Gaspar Leguina, director del periódico El Norte.»

«Que tal está la premsa a Espanya, que igual que si 's tractés d' un ranxero, un capitó obra sumaria sens més ni més, desconeixent per complet que mentres no estiguin suspesas las garantías constitucionals, los militars no tenen més feyna que de quartel cap endintre?»

«Qué va que ab aquesta ilegalitat no 's mourá de bon tros tanta sargata com ab lo del ninot de Gracia?»

Un pas més en aquest camí de la arbitrariedad, y prompte qualsevol furriel se creará ab facultats de manar fusellar qualsevol periódista y després buscar qui mereix 'l càstich d' algun escrit que ofengui 's fums de la gent que gasta espasa.

Als conservadors la boca se 's ha omplert de salivera aquestos dias pensant en los fusellaments de Bulgaria.

Pot tenirho present lo poble pera donar pel gust a 's aquestos senyors... lo dia que 's toqui anar sota.

Veurem si llavors trobaran tan bonichs los fusellaments.

En la qüestió de la penalitat d' impremta que se té de posar en lo nou Códich Penal may se acaban d' entendre los governants que forman la fússió que avuy domina.

No avinentise 's demócratas y 's centralistas fússions en alguns dels detalls sobre la manera com se té de donar garrot als escriptors de oposició, no fan més que buscar fórmulas que los satisfassin a n' ells y 'ns dexar enrampats a nosaltres.

Y l' Alonso Martínez y en Montero Rios, los firmants d' aquellas célebres garantías que no han arribat a valer may ni un rot de suís, están també ara buscant la lluna en un cove pera establir la penalitat d' impremta d' un modo ben lliberal que rebenti prompte als partidaris de la llibertat.

Que es lo únich que 's proposan los lliberalíssims governants que avuy nos fan felissos.

Aquells sargentos que 's van escapar de las presons militars de Madrid han publicat una carria contant del modo que varen ferho.

«Quan deurán estudiarhi en aquellas ratllas los generals Martínez Campos y Pavia!»

CANTARELLAS

Un cap-padre de las Cortes d' un nouot 's ha enamorat, y al Govern li ha fet tal gracia que 'l ninot ja tots junts fan.

A Fransa hi ha patriotesme, a Alemania pensadors.

y d' Espanya 's méx grans homes ho fan tot per un ninot.

Per un ninot, a Madrid disputan molts diputats; es molt digne interessarse pel be de nostros semblants.

J. P.

«Hi haurá cap carli ó católich a Lleyda que estes enterat de lo que li aném a preguntar, que fes l' obequit de fermosen una racioneira, pera ferne gracia nosaltres a nostros molt mansissims llegidors?»

«Qué va passar lo dimars de la setmana passada a la nit en una casa del carrer Major, ahont, segons veus, hi ha instalada la redacció ó la fabrica de bolas misticas del Diario de Lérida, periódich carca?»

«A qué obheban aquellas anadas y vingudas dels municipals y la policia, aquellos rogles de curiosos que devant d' aquella casa hi havia, y aquella insistencia en parlar dels metjes?»

«Es cert que un carli va tirar un dimoni pel cap a un altre, fentli una senyal en lo front!»

«Se poden saber los motius d' aquest ardor belích entre ells, y la causa de tan evangélicas caricias?»

«Al piadó que contesti ab veritat totes aquestas preguntas, ademés de quedarli molt agrahits, li regalarem LA TRAMONTANA per in secula seculorum.»

Perque la cosa val aixó y molt més. Solzament lo veure repercutir aquestos instints de mansuetut que tant los caracteriza, y 'l pensar que ells ab ells se trenquin piadosament la crisma, en vista de que no 's poden trencar la nostra, es cosa que 'ns aconsola a tots los lliberals.

Y 'ns adelanta feyna.

A Capellades una agrupació de joves va fer ball en lo cassino El Porvenir lo dimecres de Cendra, y un senyor vicari anomenat Julia, desde 'l cubell del Esperit Sant, excomunió als bailerins, dihent que tots los d' aquell cassino eran uns condemnats y la desgracia de la vila.

D' ensá d' aquesta excomunió, ni tots los burros los ensotanats han deixat d' imitarlos quan cridan, ni 's heretjes 's han correjrit de sa fatlera de treure al sol los draps bruts de las reverencias negras.

Esperém que a la Providencia li vagui pera fer un miracle.

Desde 'l cubell del Sant Esperit de cal Anton de Vilanova, han tirat trona avall a LA TRAMONTANA.

Autorisó a mossen Fortuny, lo capellá pinxo, pera que 'm passi 'l compte d' aquesta propaganda.

Y li pagaré al contat en sueltos a la secció de Mal Temps.

Que venen a ser las nostras missas.

Un noy que pel carrer antó a demanar un sant a un capellá Roig de Vilanova, lo reverent li contestá clavantli una bofetada.

Si per un sant dona un revés, ¿qué li hauria donat si li demana al maneix Deu?»

A lo menos li venta quatre guitzas.

Allá va una recopilació de virtuts practicadas pel clero d' Italia:

A Marcellina, petit poblet prop de Turin, un capellá va fugir ab la muller del sagristá. Mea aquest, anomenat Progretti, no opiná per perdonar las ofensas, sino que agafá un punyal, y anansent a trobar al reverent, va enviarlo en tren directe a la gloria propinentli tres parella de punyaladas fins al mànec.

A Pozzone, prop de Nápolis, lo rector va seduhir a una germana del alcalde, y aquest, no fentli gracia las gracias del reverent, li estengué també la cédula pel altre mon, enviantlo a sopar ab Cristo a ganivetada seca.

No va tenir tanta pega en sos amors lo rector de Marinella, prop de Civita-Vecchia, lo qui sostenint relacions ilícitas per partida doble ab una mare y sa filla, al descubriho 'l marit y pare comensá per matar a sa esposa y fou agafat abans de poguer escabetsar al Tenorio de sotana.

Y qué tal lo reverent Angelo Lardi, que a pesar de sos cinquanta y pico d' anys va clavar una punyalada a una agraciada noya en la via Lungara, de Roma, petque no havia volgut satisfacer sos desitjos?»

Y qué 'n direm del rector de Becal nomenat Robert Dominguez, que va matar a 22 cops de bagul!! a una seva querida, mónja del convent d' aquella vila?»

Y després que 'ns vinguin ponderant lo que moralisa la religió.

Ab aixó del celibat d' enganyifa, sacerdot hi ha que no se li podria contar, ni 'l ser establir de la burra de Balaám.

Perque, com parlava... Desseguit s' entendrian.

XARADA

lo vaig veure la Pepeta un tres dias de primavera, y vaig amarli al darrera fins que 's ficá a una escaleta. Allí vaig perdre la Au tres y tot ple de goig y pena li vaig dir:—Ecolit, nena, dues paraulas no més— y girante 'm diu:—«Que 'm crida:—«Si, hermosa, venia primera la noya més salamera que hi viat en tota terra vida; y cregui que la total qui aixó li diu—tot seguit me respongué molt formal:—«Si vas vol res, pugi a dalt, que 's veurá ab lo meu marit.»

J. STARABEA

TRENCA-CLOSCA

Vinagra

Combinar aquestes lletres de manera que donguin lo titol d' un carrer de Barcelona.

Ros d' Olot

CONVERSA

—«Que no ho sab, senyor Magi: la mare ha desocapat un nen aquest dematí. —Y quito nom! 'l han de posar! —Segons m' ha dit lo meu pare, lo nom que jo li he dit are.»

J. MORET

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA: — To-má-tech. ANAGRAMA: — PASSEP. RABUS. HOMBO: T—Cap—Comas—Tamarit—Paris—Sis—T.

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 6

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

J. Ll. (Portbou). — Rebutas 10 pesetas y abonadas en compte. F. P. S. (Lleyda). — Rebuta la lletra de 15 pesetas. L. S. (Perpignan). — Rebuta los sellos. No olvidi l' augment que té de carregarelli per excés de correu. J. R. (Sabadell). — Feta la rebuixa desde 'l número passat. Li avisaré quan torni a pendre 's regullera.

LA REVOLUCIÓ

Se ven a Barcelona en los kioscos de la Rambla y a fora en casa dels corresponals de LA TRAMONTANA.—Enviant directament l' import a nostra Administració, també 's remeten exemplars sueltos pel correu.

Preu DOS rals

LA TRAMONTANA

PERIÓDICH POLITICH VERABELL

ILUSTRAT AB CARICATURAS

Descrípció: 1 pesseta trimestre, pago adelantat

Al que se suscriga per un any, se li regalará un exemplar del libre Estudios filosófico-sociales, original de J. Lluana.

Número solt, CINQUE céntims